

ВІДГУК

офіційного опонента, доктора медичних наук, професора ОГОРІДНИКА П.В. на дисертацію КВАСНЕВСЬКОГО О.А. «Профілактика та хірургічне лікування ускладнень малоінвазивних оперативних втручань на жовчному міхурі», подану в спеціалізовану вчену раду Д 26.613.08 Національного університету охорони здоров'я України імені П.Л. Шупика МОЗ України на здобуття наукового ступеня кандидата медичних наук за спеціальністю 14.01.03 – хірургія

1. Актуальність обраної теми дисертації.

Обрана здобувачем тема «Профілактика та хірургічне лікування ускладнень малоінвазивних оперативних втручань на жовчному міхурі» для виконання дисертаційного дослідження являє актуальну та до кінця невирішену проблему сучасної абдомінальної хірургії.

Лапароскопічна холецистектомія в даний час є основним хірургічним методом лікування гострого та хронічного холециститу і повсюдно вважається «золотим стандартом» лікування хворих з жовчнокам'яної хворобою.

Використання сучасних технологій дозволяє досить точно контролювати всі маніпуляції, що виконуються під час операції. Технологія лапароскопічного втручання на сьогодні має ряд безсумнівних переваг перед відкритим методом оперування: малоінвазивність, краща візуалізація, прецизійність виділення, перетину або з'єднання анатомічних структур, зменшення крововтрати, випадків інфікування черевної порожнини і черевної стінки.

Однак, незважаючи на удосконалення техніки лапароскопічної холецистектомії, кількість ускладнень після неї не зменшується. Проблеми, що виникають у ході операції та післяопераційному періоді, обумовлені анатомічними особливостями зони операції, досвідом хірурга і технологічними обмеженнями самого лапароскопічного методу, коли переваги в одних аспектах стають недоліками в інших. До основних недоліків відноситься: відсутність

тактильного контакту з анатомічною структурою, залежність від технічного стану лапароскопічного обладнання та, як це не парадоксально, стандартизованість процедур лапароскопічного втручання, яка обмежує варіанти дій в нестандартних клінічних та анатомічних ситуаціях. Дисертаційна робота присвячена проблемам прогнозування виникнення ускладнень малоінвазивних оперативних втручань на жовчному міхурі, їх профілактики та хірургічного лікування. Вирішенню зазначених проблем та пошуку способів їх попередження при малоінвазивних оперативних втручань присвячена представлена дисертаційна робота.

2. Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами.

Дисертаційна робота виконана відповідно до плану науково-дослідної роботи кафедри загальної та військової хірургії Одеського національного медичного університету за темою «Розробка нових методів діагностики та лікування гострих захворювань та травм органів черевної порожнини» (номер державної реєстрації 0116U007313).

3. Наукова новизна одержаних результатів.

В даній роботі на достатньому клінічному матеріалі проведений аналіз передумов та причин виникнення периопераційних ускладнень після малоінвазивних операцій при захворюваннях жовчного міхура. Завдяки визначеній структурі ускладнень, розроблені і впроваджені комплекс методів їх профілактики та алгоритм ранньої діагностики, висвітлені питання хірургічного лікування.

На основі розподілу пацієнтів із захворюваннями жовчного міхура на ці підгрупи, застосовувалися різні схеми профілактики та діагностики ускладнень при хірургічному лікуванні пацієнтів основної групи

Диференціація профілактичних заходів за клініко-епідеміологічними підгрупами мало за мету зменшення периопераційних ускладнень у пацієнтів з найвищою імовірністю їх виникнення, при збереженні ресурсів медичного закладу. Було визначення впливу спеціалізованого тренування хірургів

лапароскопічній техніці на наявність та кількість операційно-технічних помилок під час оперування

4. Теоретичне значення результатів дослідження.

В дисертаційній роботі автор провів багатофакторний аналіз причин виникнення ускладнень пов'язаних з лапароскопічними операціями та виявив основні передумови для їх виникнення та визначити методи їх профілактики, що дозволило скоротити терміни повторних операційних втручань з приводу ускладнень.

5. Практичне значення результатів дослідження.

Проведені дослідження мають суттєве практичне значення, оскільки, базуючись на отриманих даних, можна стверджувати, що розроблені та впроваджені заходи профілактики периопераційних ускладнень малоінвазивних операцій на жовчному міхурі, що враховують особливості патологічного процесу, анатомічні особливості та фактори операційного впливу, сприяли зниженню їх кількості з 10,0% в групі порівняння до 5,8%, що дозволяє оперувати в складних анатомічних зонах, максимально мінімізувати ускладнення та покращити післяопераційний перебіг.

6. Ступінь обґрунтованості та достовірності положень, висновків і рекомендацій, сформульованих в дисертації.

Результати дисертаційної роботи базуються на аналізі результатів 1756 випадків лікування захворювань жовчного міхура за допомогою малоінвазивних операційних втручань, що знаходились на стаціонарному лікуванні в період 2013-2018рр в хірургічних відділеннях ВМКЦ ПР м. Одеса

Дисертація викладена на 166 сторінках машинописного тексту і складається з анотації, вступу, чотирьох розділів, аналізу та узагальнення результатів дослідження, висновків, списку використаних джерел та додатків. Всі наукові результати піддані статистичній обробці методами кореляційного аналізу та оцінки та представлені у вигляді 15 таблиць та 23 рисунків. Бібліографічний покажчик містить 221 посилань (із них 100 латиницею).

У “Вступі” в лаконічній формі були чітко сформульовані актуальність і мета роботи, поставлені задачі дослідження та обґрунтована необхідність проведення дослідження, особистий внесок здобувача у розробці основних положень дисертації.

Об'єкт та предмет дослідження визначені вірно. Вступ містить всі складові, передбачені чинним вимогам до дисертаційних робіт.

Розділ 1. « Клінічна епідеміологія захворювань жовчного міхура та розвиток біліарної хірургії » Огляд літератури за досліджуваною темою досить змістовно висвітлює актуальність і складність вирішення проблеми профілактики та хірургічного лікування ускладнень малоінвазивних оперативних втручань на жовчному міхурі, автор критично оцінює різноманітні погляди з цих питань на підставі вивчення сучасних вітчизняних та зарубіжних літературних джерел.

В *розділі 2 «Програмно-методологічне забезпечення »* представлена клінічна характеристика обстежених хворих, методи обстеження та методи лікування, що застосовувалися в дисертаційній роботі. Обробка отриманих даних виконувалась за допомогою пакета аналізу Statistica 10.

У *розділі 3 “визначення імовірності виникнення ускладнень у пацієнтів з хірургічними захворюваннями жовчного міхура”* виявлені прогностичні фактори, які достовірно впливають на розвиток періопераційних ускладнень, що дозволяє на етапі передопераційного обстеження виявляти пацієнтів з підвищеним ризиком розвитку ускладнень та розробляти патогенетично спрямовані методи їх профілактики.

Розділ написано цікаво, доказово, принципових зауважень немає

У *розділі 4* представлені періопераційні ускладнення у пацієнтів, які перенесли лапароскопічну холецистектомію в групах дослідження, докладно та обґрунтовано наведені заходи профілактики, які застосовували при лікуванні основної групи в залежності від віднесення хворих до різних клініко-епідеміологічних підгруп. Проведено аналіз результатів тренування хірургів лапароскопічній техніці у симуляційному режимі.

Розділ 5. Автор показав, що застосування програми профілактики ускладнень в основній групі призвело до зменшення їх кількості – 49 (5,8 %) до групи порівняння- 91(2,5%). Достовірна різниця визначається також окремо для інтраопераційних ($\chi^2 = 6,98$; $p = 0,009$) та післяопераційних ускладнень ($\chi^2 = 4,8$; $p = 0,03$). При цьому в основній групі не спостерігалися випадки ятрогенного ушкодження позапечінкових жовчних протоків. Принципових зауважень немає. Інформація, викладена у розділі, є, логічною, послідовною, усі положення аргументовані та підтверджуються фактичним матеріалом. Із недоліків слід зазначити наявність повтору окремих матеріалів та надлишкову деталізацію. Проте, це не вплинуло на зміст розділу, який є об'єктивною основою для подальшого формулювання висновків дисертаційної.

Розділ «Аналіз та узагальнення результатів дослідження» представлений основними положеннями та результатами дослідження. В результаті досліджень автор розробив лікувально-діагностичний алгоритм, в якому хірургічна тактика базується на використанні лапароскопічних технологій в залежності від клініко-епідеміологічних підгруп.

Результати досліджень дисертант узагальнює в 7 висновках.

В підсумку дисертаційного дослідження проведений аналіз та узагальнення отриманих даних. Висновки відповідають поставленим завданням.

Всі положення, висновки, рекомендації які містяться у дисертації, науково обґрунтовані і достовірні, що обумовлено достатнім об'ємом наукових досліджень та клінічних спостережень.

Без сумніву рекомендації мають достатню базу досліджень та можуть бути використані лікарями в практичній медицині.

7. Повнота викладення матеріалів дисертації в опублікованих працях і авторефераті.

За темою дисертації опубліковано 7 наукових праць, із них у виданнях, що рекомендовані МОН України, - 2; 1 – виданнях, які входять до міжнародних

наукометричних баз даних, 4 – у збірниках наукових праць та матеріалах конференцій.

Опубліковані наукові роботи повністю відображають отримані результати дисертаційної роботи. Автореферат відображає основні положення, результати та висновки дисертаційного дослідження.

8. Недоліки дисертації та автореферату щодо їх змісту та оформлення.

Необхідно відмітити, що вищевказана дисертаційна робота чітка і грамотна за викладом, оформленням і заслуговує позитивної оцінки. Зроблені зауваження стосуються певним чином другорядних питань дослідження і не мають впливу на позитивну оцінку дисертації в цілому.

У ході рецензування виникли запитання до дисертанта:

1. В яких випадках використовували ЕРХПГ як метод діагностики та лікування?
2. Порядок виконання операції при камінні в загальній жовчній протоці.

9. Рекомендації, щодо використання результатів дисертаційного дослідження в практиці.

Результати дисертаційного дослідження доцільно використовувати у лікувальній роботі загальних та спеціалізованих відділень хірургічного профіля установ охорони здоров'я і військових госпіталів, що надають медичну допомогу хворим, яким виконуються малоінвазивні оперативні втручання на жовчному міхурі. Запропоновані методи діагностики і удосконалені технічні прийоми дозволять уникнути низки ускладнень та покращать віддалені результати хірургічного лікування.

Основні положення дисертації можуть бути впроваджені у науково – педагогічний процес для підготовки лікарів-інтернів, клінічних ординаторів, аспірантів у закладах післядипломної медичної освіти МОЗ України.

Вчений секретар спеціалізованої вченої ради Д 26.613.08,

10. Відповідність дисертації вимогам, які пред'являються до наукового ступеня кандидата медичних наук

Дисертаційна робота Квасневського Олександра Анатолійовича «Профілактика та хірургічне лікування ускладнень малоінвазивних оперативних втручань на жовчному міхурі» є самостійною, завершеною науковою роботою, в якій отримано науково обґрунтовані результати, містить раніше не захищені наукові положення, що вирішують наукову задачу – покращення результатів малоінвазивних оперативних втручань у пацієнтів із захворюваннями жовчного міхура шляхом застосування ефективних методів профілактики та хірургічного лікування ускладнень.

За актуальністю, об'ємом використаних методів дослідження, новизною отриманих даних, дисертація відповідає п. 9, 11 «Порядку присудження наукових ступенів» затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України № 567 від 24.07.2013 року, щодо кандидатських дисертацій, а її автор заслуговує присвоєння наукового ступеня кандидата медичних наук за спеціальністю 14.01.03 – Хірургія.

Офіційний опонент:

доктор медичних наук, професор, провідний науковий співробітник відділу хірургії підшлункової залози, лапароскопічної та реконструктивної хірургії жовчовивідних проток ДУ «Національний інститут хірургії та трансплантології

імені О.С.Шалімова НАМН України»

П. В. Огородник

Відгук надійшов до спеціалізованої вченої ради Д 26.613.08

«15» 04 2021 р.

Вчений секретар спеціалізованої вченої ради Д 26.613.08,

доцент

М. М. Гвоздяк